

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvls I. Vtrum vnio Verbi incarnati sit facta in natura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

De plenitudine eius nos omnes accepimus; ergo ratione humane nature perducende ad summam perfectionem, non decuit incarnationem fieri à principio mundi; ratione autem Verbi, ut causa efficiens est perfectionis humane, non debuit differri usque ad finem mundi; & declaratur hæc pars; quia perfectio illa, ad quam perducenda est vltimò natura humana, est perfectio gloriæ, quæ erit in fine mundi. *Secundo* probatur Concl. ex effectu humane salutis; quia Deus venit in assumpta carne, quando & subueniri debere sciuit, & gratum futurum beneficium; at Deus sciuit debere homini subueniri, non in fine mundi, sed ante, & similiter non in fine sed ante futurum gratum beneficium; ergo: Maior probatur seu declaratur; quia in potestate dantis est, quando vel quantum velit misereri: Minor verò probatur; quia si hoc remedium differatur usque ad finem mundi, totaliter Dei notitia & reuerentia & morum honestas abolita fuisset in terris; ergo. Probatur hæc assumpta conditionalis ex Augustino in lib. 2. de quæst. nou. test. quæst. 83. dicente: Cum languore quodam humani generis abolere cœpisset, &c. Tertiò probatur conc. quia sic magis manifestatur diuina virtus, ergo. Probatur antecedens; quia sic diuina virtus pluribus modis homines saluauit, non solum per fidem futuri, sed etiam per fidem præsentis & præteriti.

Expositio Textus.

VIDENDA est explicatio Caiet. circa primam rationem D. Tho. Mouet dubitationem de veritate Concl. Med. & post eum Suar. & eius solutiones doctrinam præsentis articuli confirmant & illustrant, &c.

QVAESTIO II.

De modo vnionis Verbi Incarnati in duodecim articulos diuisa.

DEinde considerandum est de modo vnionis Verbi incarnati. Et primò, quantum ad ipsam vnionem. *Secundo*, quantum ad personam assumptam. Tertiò, quantum ad naturam assumptam.

Circa primum queruntur duodecim.

Primò, vtrum vnio Verbi Incarnati sit facta in natura.

Secundò, vtrum sit facta in persona.

Tertiò, vtrum sit facta in supposito vel hypostasi.

Quartò, vtrum persona vel hypostasis Christi post incarnationem sit composita.

Quinto, vtrum sit facta aliqua vnio anime, & corporis in Christo.

Sextò, vtrum natura humana fuerit vnita verbo accidentaliter.

Septimò, vtrum ipsa vnio sit aliquid creatum.

Octauò, vtrum sit idem quod assumptio.

Nonò, vtrum sit maxima vnio.

Decimò, vtrum vnio duarum naturarum in Christo fuerit facta per gratiam.

Vndecimò, vtrum eam aliqua merita præcesserint.

Duodecimò, vtrum gratia vnionis fuerit homini Christo naturalis.

Ratio ordinis.

QVAESTIONEM de conuenientia Incarnationis tam absoluta quam respectiua sequitur quæstio de eiusdem Incarnationis quidditate: modus enim vnionis, de quo proponit agendum S. D. non accidentaliter sed essentialiter est

Ad ipsam Incarnationis & vnionis naturam pertinens: Et quoniam vnio humane nature cum diuina persona dupliciter sumitur, scilicet pro coniunctione & pro relatione ex ea resultante, agit primò S. D. de vnione prout significat coniunctionem in sex primis articulis: Deinde tractat de eadem quatenus significat relationem in 7. & 8. ar. Tertiò de vnione, quatenus coniunctio est, agit per comparisonem ad alias vniones in 9. ar. Vltimò differit de causis vnionis, quæ tres solent assignari, scilicet gratia, merita & natura; de quibus agit in vltimis tribus articulis. De vnione verò, quatenus est coniunctio, disputatur primò ratione termini in quatuor primis articulis. *Secundò* ratione vnus extremi, scilicet nature humane in 5. ar. Tertiò ratione modi, seu qualitatis ipsius vnionis in 6. ar. Rursus de vnione ratione termini: queritur primò, quo ad terminum simplicem, aut vnus rationis in tribus primis articulis. Deinde quoad terminum compositum in 4. ar. De termino verò simplici siue vnus rationis tria querit. Primò: Vtrum vnio sit facta in natura; quia natura prior est persona seu personalitate. *Secundò*, an sit facta in persona, quæ in specie humana idem est quod hypostasis & suppositum. Tertiò, propter quorundam errorem distinguendum personam ab hypostasi in natura rationali querit, vtrum vnio sit facta in supposito vel hypostasi: De termino autem composito agit in 4. artic. querens, Vtrum persona Christi post Incarnationem sit composita: Denique de vnione quo ad eius qualitatem & modum differit in 6. ar. Querens, vtrum humana natura fuerit vnita Verbo Dei accidentaliter: De singulorum etiam ordine suis locis magis distinctè dicemus.

ARTICVLVS I.

Vtrum vnio Verbi incarnati sit facta in natura.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod vnio Verbi incarnati sit facta in vna natura. Dicit 5. c. & 12. enim Cyrillus, & inducitur in gestis Concilij Chalcedon. ad 1. c. q. 1. *Unus*. Non oportet intelligere duas naturas, sed vnā naturam Dei Verbi incarnatam. Quod quidem non esset, nisi vnio fieret in natura. Ergo vnio Verbi incarnati facta est in natura.

Præterea, Arbanas dicit: Sicut anima rationalis, & caro vnus est homo: ita Deus, & homo vnus est Christus. Sed anima rationalis, & caro conueniunt in constitutione vnus nature humane. Sic ergo Deus, & homo conueniunt in constitutione alicuius nature: ergo vnio facta est in natura.

Præterea, Duarum naturarum vna non denominatur ex altera, nisi aliquo modo inuicem transmutentur. Sed diuina natura, & humana in Christo ab inuicem denominantur: dicit enim Cyrillus diuinam naturam esse incarnatam, & Greg. Naz. dicit humanam naturam esse deificatam, ut patet per Damasc. Ergo ex duabus naturis videtur esse facta vna natura.

Sed contra est, quod dicitur in determinatione Cō. Lib. 3. orib. cily Chalcedon. Constatemur in nouissimis diebus filium fid. c. 6. 7. Dei vnigenitum in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter agnoscendum, nūquam sublatam differentiam naturarum propter vnionem. Ergo vnio non est facta in natura.

Respondeo dicendum, quod ad huius questionis evidentiam oportet considerare quid sit natura. Sciendum est ergo, quod nomen natura à nascendo est dictum. Vnde primò est impositum hoc nomen ad significandum generationem viuentium: quæ natiuitas vel pullulatio dicitur, ut dicatur natura quasi nascitura. Deinde

Text. 3.

translatum est nomen natura ad significandum principium huius generationis. Et quia principium generationis in rebus viventibus est intrinsecum, ulterius derivatum est nomen natura, ad significandum quodlibet principium intrinsecum motus: secundum quod Philosoph. dicit in 2. Phys. quod natura est principium motus in eo, in quo est, per se, & non secundum accidens. Hoc autem principium vel forma est, vel materia: unde quandoque natura dicitur forma, quandoque vero materia. Et quia finis generationis naturalis est in eo, quod generatur, essentia speciei, quam significat diffinitio: inde est quod huiusmodi essentia speciei vocatur etiam natura. Et hoc modo Boetius naturam diffinit in lib. de duabus natur. dicens, Natura est vnamquamque rem informans specifica differentia: quae scilicet complet diffinitionem speciei. Sic ergo nunc loquimur de natura, secundum quod natura significat essentiam, vel quod quid est, siue quidditatem speciei. Hoc autem modo accipiendo naturam, impossibile est unionem Verbi incarnati esse factam in natura.

Triplex enim aliquid vnum ex duobus, vel pluribus constituitur. Vno modo ex duobus integris, perfectis remanentibus. Quod quidem fieri non potest nisi in ijs, quorum forma est compositio, vel ordo, vel figura. Sicut ex multis lapidibus absque aliquo ordine adnatis, per solam compositionem fit acervus: ex lapidibus autem, & lignis secundum aliquem ordinem dispositis, & etiam ad aliquam figuram redactis, fit domus. Et secundum hoc posuerunt aliqui unionem esse per modum confusionis, quae scilicet est sine ordine: vel per modum commassationis, quae scilicet est cum ordine. Sed hoc non potest esse. Primum quidem: quia compositio, vel ordo, vel figura non est forma substantialis, sed accidentalis. Et sic sequeretur, quod unio incarnationis non esset per se, sed per accidens: quod infra improbabitur. Secundo, quia ex huiusmodi non fit vnum simpliciter, sed secundum quid, remanent enim plura actu. Tertio, quia forma talium non est natura, sed magis ars: sicut forma domus. Et sic non constitueretur vna natura in Christo, ut ipsi volunt.

Art. 6. huius quaest.

Art. 4. 7.

Alio modo fit aliquid vnum ex perfectis, sed in ammutatis: sicut ex elementis fit mistum. Et sic aliqui dixerunt unionem incarnationis esse factam per modum complexionis. Sed hoc non potest esse. Primum quidem, quia natura divina est omnino immutabilis, ut in prima parte dictum est. Unde nec ipsa potest converteri in aliud, cum sit incorruptibilis: nec aliud in ipsam, cum ipsa sit ingenerabilis. Secundo, quia id, quod est commixtum, nulli miscibilium est idem specie: differt enim caro a quolibet elementorum specie. Et sic Christus non esset eiusdem naturae cum patre, nec cum matre. Tertio, quia ex ijs quae plurimum distant, non potest fieri commistio: soluitur enim species vnius eorum, puta si quis guttam aquae amphorae vini apponat. Et secundum hoc, cum natura divina in infinitum excedat humanam naturam, non potest esse mistio: sed remanebit sola natura divina.

Tertio modo fit aliquid ex aliquibus non permixtis vel permutatis, sed imperfectis: sicut ex anima & corpore fit homo: & similiter ex diuersis membris vnum corpus constituitur. Sed hoc dici non potest de incarnationis mysterio. Primum quidem, quia utraq, natura est secundum rationem suam perfecta, divina scilicet & humana. Secundo, quia divina natura, & humana non possunt constituere aliquid per modum partium quantitativarum, sicut membra constituunt corpus: quia natura divina est incorporea. Neque per modum formae, & materiae: quia divina natura non potest esse forma alicuius, praesertim corporis. Sequeretur enim, quod species resultans esset communicabilis pluribus: & ita essent plures Christi. Tertio, quia Christus non esset humanae naturae, neque divinae naturae. Differentia enim addit a variat speciem: sicut unitas numerum, sicut dicitur in 8. Metaph.

Ad primum ergo dicendum, quod authoritas Cyrilli Text. 10. exponitur in quinta Synodo sic: si quis vnam naturam in Concilio Constant. can. 8. Verbi Dei incarnatam dicens, non sic accipiat, sicut Patres docuerunt, quia ex divina natura, & humana unio est secundum subsistentiam facta: sed ex talibus vocibus naturam vnam, siue substantiam diuinitatis, & carnis Christi introducere conetur: talis anathema sit. Non ergo sensus est, quod in incarnatione ex duabus naturis sit vna natura constituta: sed quod natura Verbi Dei carnem uniuert sibi in persona.

Ad secundum dicendum, quod ex anima & corpore constituitur in vnoquoque nostrum duplex unitas, natura, & persona. Natura quidem secundum quod anima unitur corpori, formaliter perficiens ipsum, ut ex duobus fiat vna natura, sicut ex actu & potentia, vel materia, & forma. Et quantum ad hoc non attenditur similitudo: quia natura divina non potest esse corporis forma, ut in primo probatum est. Unitas vero persona constituitur ex eis, in quantum est vnus aliquis subsistens in carne, & anima. Et quantum ad hoc attenditur similitudo: vnus enim Christus subsistit in diuina natura & humana.

Ad tertium dicendum, quod sicut Damas. dicit, natura diuina dicitur incarnata: quia est unita carni personaliter: non quod sit in natura carnis conuersa. Similiter & caro dicitur deificata (ut ipse dicit) non per conuersionem, sed per unionem ad Verbum salus suis proprietatibus naturalibus, ut intelligatur caro deificata: quia facta est Dei Verbi caro, non quia facta sit Deus.

Sensus quaest.

HVIUS quaestio sensum, quoad terminum illud natura, declarat S. D. in i. p. littera, quatuor dictae vocis significata distinguens, & eorum solum vltimum proposito deferuire declarans. Reliqua ad eiusdem quaestio intelligentiam necessaria vide apud Caietanum, Medin. & Suarez.

Forma Textus.

DECLARAT primò S. D. sensum quaestio distinguendo quatuor significata huius vocis, natura, & explicando, quomodo sumatur in proposito. Secundo proponit & probat conclusionem vnico argumento, quo simul etiam confutat quoddam antiquorum hereticorum errores.

Quo ad primum: praemissa nominis etymologia, quatuor ordinatè & clarè proponit huius vocabuli natura significationes, dicens, hic sermonem esse de natura iuxta quartam eius significationem, prout videlicet significat essentiam vel quod quid est seu quidditatem speciei.

Quo ad secundum CONCLUSIO est. Impossibile est unionem Verbi incarnati esse factam in natura. Probatur: Tripliciter aliquid vnum siue vna natura aut quasi vna natura ex duobus, vel pluribus constituitur: Vno modo ex duobus integris perfectis remanentibus; quod quidem fieri non potest, nisi in ijs, quorum forma est compositio vel ordo, vel figura sicut ex multis lapidibus, &c. Alio modo fit aliquid vnum ex perfectis sed transmutatis, sicut ex elementis fit mistum: Tertio modo fit aliquid ex aliquibus non permixtis vel permutatis, sed imperfectis, sicut ex anima & corpore fit homo, & similiter ex diuersis membris vnum corpus constituitur; at nullo dictorum modorum fieri potuit unio Verbi incarnati; ergo impossibile est eam esse factam in natura: Maior patet. Minor quo ad singulas eius partes probatur, & primò quoad primam tripliciter. Primò, quia sequeretur, quod unio incarnationis non esset per se sed per accidens: at hoc est falsum; ergo. Probatur sequela; quia compositio vel ordo vel

vel figura non est forma substantialis sed accidentalis. Secundò probatur eadem pars; quia in hoc modo vnionis remanent plura actus; ergò non fit ex eis vnum simpliciter sed tantum secundum quid. Tertiò probatur; quia sic non constitueretur vna natura in Christo. Probatur sequela; quia forma talium non est natura, sed magis ars sicut forma domus. Et his argumentis excludit S. D. hæresim asserentium vnionem Verbi incarnati esse per modum confusionis, quæ scilicet est sine ordine, vel per modum commassationis quæ scilicet est cum ordine. *Quoad secundam verò partem* probatur eadem minor tripliciter. Primò: quia natura diuina est omnino immutabilis; ergò, nec ipsa potest conuerti in aliud, nec aliud in ipsam. Probatur consequentia quo ad priorem partem; quia diuina natura est incorruptibilis: quoad posteriorem autem; quia est ingenerabilis. Secundò probatur eadem pars minoris; quia sic Christus non esset eiusdem naturæ cum Patre, nec cum Matre; ergò. Probatur illatio; quia id quod est commissum, nulli miscibilium est idem specie; ergò. Probatur hoc assumptum exemplo carnis, quæ differt specie à quolibet elementorum. Tertiò probatur: quia ex ijs, quæ plurimum distant, non potest fieri commistio; at natura diuina in infinitum excedit humanam naturam; ergo non potest inter eas esse mistio, sed remanebit sola natura diuina: prima propositio probatur: quia soluitur species vnus eorum; quod manifestatur exemplo apponentis guttam aquæ amphoræ vini. Quibus argumentis excluditur error dicentium vnionem Incarnationis esse factam per modum complexionis: *Denique probatur eadem minor, quo ad ultimam eius partem tripliciter.* Primò: quia vtraque natura diuina scilicet & humana est secundum rationem suam perfecta. Secundò, quia diuina natura & humana non possunt constituere aliquid per modum partium quantitatarum, nec per modum formæ & materiæ; ergò. Probatur antecedens, quo ad primam partem; quia natura diuina est incorporea, quo ad secundam verò; quia diuina natura non potest esse forma alicuius, præsertim corporei; ergò. Probatur antecedens; quia sequeretur, quòd species resultans esset communicabilis pluribus, ac proinde quod essent plures Christi. Tertiò probatur eadem pars; quia sic Christus non esset humanæ naturæ neque diuinæ. Probatur sequela; quia differentia addita variat speciem, sicut vnitas numerum, vt ait Arist. in 8. Metaph. tex. 10.

Expositio Textus.

DE VERITATE conclus. quæ est fidei Catholicæ dogma firmissimum, & de hæresibus ac delirijs Eutichetis & aliorum hæreticorum huic veritati contrarijs disseruit vberissime S. D. in 4. contr. Gent. cap. 35. & alijs præcedentibus: vbi latius explicat rationem præsentis articuli distinguens eam in plures; Cuius diligentiam posteriores imitati eandem hic veritatem examinant, & singulos illi contrarios hæreticorum errores productis diuinarum Scripturarum oraculis, sacrorum Conciliorum definitionibus, Sanctorum dictis ac rationibus confutant; ex quibus præcipui sunt Medina super hoc artic. Val. punct. 1. Bellar. libr. 3. de incarn. a. ca. 1. v. 9. ad 4. Suar. disp. 7. sect. 2. Vafq. disp. 14. & Aluar. disp. 10.

MAIOR in probatione Conclusionis assumpta tres enumerat modos, quibus aliquid vnum ex duobus vel pluribus constituitur: quorum primus duos continet modos, de quibus dubitationem excitat Ferrariensis in 4. contr. Gent. c. 35. quia S. D. hic ait primum modum, quo ex duobus integris & perfectis remanentibus vnum aliquid constituitur, esse quando fit vnum ex multis per solam compositionem adunatis, sicut ex multis lapidibus fit aceruus: secundus autem quando ex multis secundum aliquem ordinem dispositis fit vnum; vt domus ex lapidibus & lignis; in dicto verò cap. 35. contrariam huic distinctionem inter prædictos duos modos videtur constituere: eos enim distinguens ait: *Fit autem vnum ex multis vno quidem modo, secundum ordinem tantum; sicut ex multis domibus fit ciuitas, & ex multis militibus fit exercitus; alio modo, ordine, & compositione: sicut ex partibus domus coniunctis, & per contactum, & per colligationem domus fit: Videtur autem hæc distinguendi forma manifestè priori contraria: in hoc enim posteriori loco videtur S. D. (inquit Ferrariensis) velle, quòd ordo sumi possit sine compositione; in hoc autem articulo videtur significare, ordinem absque compositione sumi non posse, sed bene compositionem sine ordine. Cui dubitationi respondet Ferrariensis dicens, hic aliter accipi compositionem, quàm in dicto capit. in hoc enim articulo sumitur (inquit) compositio pro quacumque adunatione plurium; & sic ordo plurium compositionem includit; non autem compositio includit ordinem, vt patet; & ideo potest accipi compositio & per se & cum ordine: in illo verò cap. accipitur compositio, vt quandam colligationem & indiuisiorem importat; & sic compositio ordinem includit; non autem ordo includit compositionem, nam quæ per quandam colligationem sunt indiuisa, necesse est (inquit) esse ordinata, vt vnũ sit prius & aliud posterius; sed quæ habent ordinem, non est necesse, vt sint indiuisa; possunt enim in vna ciuitate esse multæ domus ordinatæ, & tamen separatæ ab inuicem & non colligatæ; & ideo potest accipi ordo & per se & cum compositione. Posset tamen huic difficultati planius satisfieri dicendo; tribus modis posse ex duobus vel pluribus integris & perfectis vnum constitui; primò secundum ordinem tantum, sicut ex multis domibus ciuitas, & ex multis militibus exercitus constituitur: secundò secundum compositionem tantum; sicut ex multis lapidibus fit aceruus. Tertiò secundum ordinem & compositionem; sicut ex multis lapidibus & lignis ordinatè dispositis & colligatis domus constituitur; Quos tres modos in vtroque loco significauit S. D. quamuis non vtroque omnes explicite: nam in dicto cap. 35. primum tantum & tertium explicite posuit, secundum autem, vt in tertio clausum, tãquam materiam eo priorem intelligi voluit: Quis enim nesciat ex lapidibus prius in aceruo compositis addita per artificem ordinata colligatione vnum aliud quoddam totum à priori, scilicet aceruo diuersum constitui? in hoc autem articulo tres omnes prædictos modos enumerauit, sed duos tantum, scilicet secundum & tertium exemplis illustrauit: cum enim ait: *quorum forma est compositio vel ordo vel figura*, nomine compositionis secundum modum significat; nomine autem ordinis primum, nomine verò figuræ tertium exprimit manifestè: figura namque solis illis totis ex pluribus integris partibus constitutis propriè conuenit, quorum*

partes contactu & colligatione sunt vnitæ: sicut ligna, lapides & cementum in domo: Ex his enim vnitis & colligatis resultat figura; non autem ex militibus ordinatis in exercitu aut domibus in ciuitate; nisi quatenus vt colligatæ concipiuntur, aut oculis offeruntur.

Explicatur
1. pars
minoris
etiam proba-
tionis ef-
ficacitas, vt
exponitur à
Caiet. de-
fenditur
eo. 11. Suar.

Nunc singulas minoris eiusdem argumenti partes cum præcipuis earum probationibus breuiter expendamus. Est igitur PRIMA PARS MINORIS. Vnionem Verbi incarnati non potuisse fieri ex duabus naturis integris & perfectis remanentibus: prima verò probatio est; quia sequeretur vnionem Incarnationis non esse per se sed per accidens: Vbi aduerte opinionem asserentium vnionem duarum naturarum in Christo, hoc modo fuisse factam magis ad hæresim Nestorij, quàm ad errorem Eutichetis pertinere, vt explicat hic Suarez in suo comm. & colligitur etiam euidenter ex littera.

Secunda pars minoris est: Vnionem Incarnationis non esse factam ex duabus naturis perfectis, sed transmutatis, sicut ex elementis fit mistum. Circa quam sciendum est multos ex sanctis Patribus vnionem duarum naturarum in Christo vocare mixturem diuinæ naturæ & humanæ; ita Cyprianus lib. de vanitate Idolorum. Nyssenus in oratione catech. ca. 25. Iren. lib. 3. ca. 21. Vigilii lib. 1. contra Eutichet. Nazianzenus orat. 24. & 42. Augustinus lib. 4. de Trinitate, ca. 23. Tertullianus lib. de carne Christi. & Cyrillus lib. cont. Anthropomorp. c. 18. Sed nomine mixture, nihil aliud, quàm substantialem duarum naturarum vnionem in vna Christi persona & existentia significare voluerunt; sicut etiam ea quæ miscuntur in vna existentia coniunguntur; & ita se explicat Augustinus epistola 3. & Cyrillus loc. sup. not.

PRIMA dictæ minoris probatio est; quia natura diuina est omnino immutabilis; ergo nec ipsa potest conuerti in aliud, nec aliud in ipsam. Probatur sequela; quia est incorruptibilis & ingenerabilis; vbi Caiet. aduertit hic non esse sermonem de ea conuersione, quæ fit per transubstantiationem; quia non valeret ratio; nam ex hoc, quod aliquid est ingenerabile, non sequitur non posse aliud in ipsum diuinam virtute transubstantiari, cum in Christi corpus gloriosum, quod est incorruptibile & ingenerabile, conuertatur substantia panis in Eucharistia: sed est (inquit) sermo de conuersione per transmutationem, sicut elementa conuertuntur in mistum & alimentum in corpus animalis quod nutritur; quia de tali conuersione disputatur in secundo modo, quo ex pluribus perfectis transmutatis fit vnum.

Suar. obi. 1.

1. Sed hanc expositionem impugnatur Suar. in Comm. primò; quia petit principium. Secundo; quia reddit inutilem & imperfectam doctrinam D. Tho. qui tamen absolute & simpliciter omnes modos, qui falso fingi possent, nititur impugnare. Tertiò, quia ratio Caiet. falsum assumit: quoniam ex Dei omnimoda immutabilitate euidenter efficitur, nihil posse in ipsum conuerti, etiam per transubstantiationem; quoniam si aliquid in aliud conuertitur, necesse est vt illud, in quod fit conuersio, aliquid esse vel aliquem nouum modum vel certè nouam dependentiam antiqui esse acquirat, eo quod conuersio sit vera actio nouum terminum ponens, quod fieri absque mutatione non potest eius, ad quod actio terminatur.

Respon.

Sed hæc facile diluuntur ex ipso titulo præsentis articuli, cuius sensus est: an ex duabus naturis in Christo resultauerit vna quædam alia tertia natura, vt hic aduertit Med. & post eum Suar. & o-

Atendit satis apertè discursus D. Th. & præsertim in tertia probatione secundæ partis minoris, in cuius fine concludit dicens: *Sed remanebit sola diuina natura*; quasi diceret: hæc non erit mistio, neque vnio duarum naturarum in vna ex eis natura resultante, de qua nunc loquimur; quia remanebit sola diuina natura. Deinde dico cum Med. D. Th. hic supponere factam fuisse quandam vnionem diuinitatis ad Verbum, quod admittunt etiam hæretici, quo supposito, nullus alius superest vnionis modus præter illos, quos in hoc articulo recenset S. D. conuersio namque panis in corpus Christi per transubstantiationem non est vnio corporis ad panem, neque ex corpore Christi & pane fit vnum tertium. Vide etiam alia, quæ scribit hic author pro defensione dictæ expositionis Caiet.

Ad argumenta verò Suar. respond. Ad primum negatur assumptum, dicere namque hic sermonem non esse de conuersione, quæ fit per transubstantiationem, sed per transmutationem non est petitio principij, sed expositio & limitatio doctrinæ D. Th. intra terminos ab eodem in titulo præfixos, & in ipso discursu declaratos. Ad secundum negatur etiam assumptum; quia modus conuersionis per transubstantiationem sub præsentis quæstionis difficultate minimè continetur: sed ad quæstionem pertinet de immutabilitate Dei. Ad tertium negatur antecedens: non enim ait Caiet. ex hoc quod aliquid est immutabile, sed ex hoc quod aliquid est ingenerabile, non sequi, quod non possit diuina virtute aliquid in ipsum transubstantiari; vt patet de corpore Christi. Secundo dico Caiet. cum D. Thom. loqui de immutabilitate secundum transmutationem, quæ ex pluribus perfectis transmutatis fit vnum tertium.

Sed huic responsioni videntur ob stare verba D. Thom. sic enim loquitur: *Sed hoc non potest esse, primò quidem; quia natura diuina est omnino immutabilis: vnde nec ipsa potest conuerti in aliud, cum sit incorruptibilis, nec aliud in ipsam, cum sit ingenerabilis.* Respondetur naturam diuinam ex duobus simul iunctis dici omnino immutabilem, primum est: quia est incorruptibilis, tam simpliciter quàm secundum quid: secundum quid est ingenerabilis tam simpliciter quàm secundum quid: Ex primo deducit S. D. naturam ipsam diuinam non posse in aliud conuerti, ac proinde non posse ex ea & humana natura simul commixtis resultare tertiam naturam: & hoc est quod principaliter hic intendit: ex secundo verò ad maius complementum discursus deducit, non posse aliud in ipsam conuerti: Quod si hæc non placent, sequere secundum modum dicendi Med. quo vtitur Suar. contra Caiet.

Circa eandem partem aduerte plures ex Patribus, suo modo loquendi significare carnem Christi fuisse deificatam: quia conuersa fuit in Deitatem, ita Nazianzenus in epistola 1. ad Chelidonium, & in orat. 42. & 51. & Damascenus lib. 3. cap. 19. & singulariter Iustinus in Apologia 2. pro Christianis affirmat, carnem & sanguinem Christi fuisse conuersa in Deitatem, sicut panis & vinum conuertitur in corpus Christi. S. Thom. autem hic ait, nihil in Deum posse conuerti, quod certissimum est: & ideo dictæ Sanctorum locutiones piè sunt exponendæ: Nihil enim aliud intendunt, quàm Christi carnem esse deificatam, id est perfusam donis Deitatis, & vnā habere substantiam & existentiam cum persona diuina, ex qua vnitatem prouenit Idiomatum communicationis, modo inferius explicando: Iustinus au-

tem

tem solum vult, quod sicut Christi Corpus ve-
ram habuit carnem & sanguinem personaliter v-
nitā naturā diuinā, sic eius caro & sanguis verē
continentur in Eucharistia.

*Declaratur
ultima pars
minoris, &
eius proba-
tio proposita
etiā, & solu-
ta dubitatio
ne de eius
bonitate.*

Ultima pars minoris negat vnionem Verbi in-
carnati esse factam ex diuina & humana natura,
vt partibus imperfectis siue essentialibus vt ma-
teria & forma, siue integralibus vt membra cor-
poris; in cuius secunda probatione principium
illud assumit, videlicet diuina natura non potest esse
forma alicuius, praesertim corporei: de quo latē dispu-
tat Capr. in 3. dist. 15. q. 2. contra Ioan. de Ripa. Et
Ferrar. in 4. contr. gent. c. 35. §. sed contra predi-
ctā. Vbi ex doctrina Capr. praecipua dicti Ioan.
diluuit argumenta. Eandem propositionem hic
explicat Caiet. cuius doctrinam absque funda-
mento reijciunt Med. & Suar. sed illius princi-
pij veritatem, prout exponitur a Caiet. defen-
dimus in 1. p. q. 12. a. 2. contro. 3. Probat autem
hic S. D. dictum principium; quia sequeretur,
quod species resultans esset communicabilis plu-
ribus; atq; ita plures essent Christi; cuius seque-
lae fundamentum hic explicat eruditē Cai. & la-
tius Ferrar. in allegato c. 35. §. circa hanc probatio-
nem. Et Med. in respon. ad ultimam obiect. contra
procedum D. Th. & Suar. in fine sui. Commen.

Obiectio.

Sed contra prob. hanc est arg. Nam etis talis
natura non posset, ex parte Deitatis multiplica-
ri, posset tamen ei multiplicatio conuenire ex
partes humanitatis, sicut ratio principij quod
constituitur ex essentia diuina in ratione speciei,
& intellectu beatorum multiplicatur, non ex
parte essentiae sed ex parte intellectus; ergo si-
militer illa tertia natura posset, ex parte solum
humanitatis multiplicari, nec tamen inde se-
queretur multiplicari Christum ex parte Dei-
tatis; quod tamen in probatione videtur deducere
S. Thom. Resp. nullam esse consequentiam.
Ad probationem à simili dico, non esse eandem
sed longē diuersam rationem illius tertiae natu-
rae, & principij resultantis ex intellectu & es-
sentia diuina: Nam illa tertia natura, quae ex hu-
manitate & diuinitate confurgeret, esset natura
corporea substantialis non habens totam mate-
riam suae speciei; omnis autem natura corporea,
quae totam non habet materiam suae speciei, ex se
multiplicabilis est in plura supposita, cum sit
nata pluribus in esse & de pluribus cōcreto pre-
dicari; igitur illa tertia natura esset multiplica-
bilis in plura supposita; & quia Christi suppositum
est diuinum, oportet etiam illa supposita
esse diuina: cum sint eiusdem rationis; ac proinde
multa alia essent diuina supposita praeter tres
personas SS. Trinit. quod est impossibile: non ita
verò est impossibile dari plura indiuidua cō-
stituta per rationem principij resultantem ex
intellectu, & essentia diuina vnita in ratione
speciei; quia talia indiuidua & supposita essent
creata.

*Notationes
circa respo-
siones ad ar-
gumenta.
Caietanus
Medina
Porreeta
Vasquez
S. Thom.*

*Damasce-
nus.*

VIDENDA sunt, quae scribunt Caieta-
nus, Medina & Porreeta circa responsiones ad
argumenta.

Circareff. ad tertium aduerte Vasq. dist. 14. c.
4. carpere D. Th. quod falso tribuerit Damas-
ceno locutionem illam, natura diuina est incarna-
ta, sed diligenter verba litterae consideranti ap-
paret D. Th. non locutionem, sed eius expoli-
tionem Damasc. tribuisse; sic autem loquitur
Damas. lib. 3. fidei orth. cap. 6. Et quando dicimus
naturam Verbi incarnatam esse secundum beatos pa-
tres Athanasium, & Cyrillum, diuinitatem dicimus
vnitam esse carni: praemiserat autem hoc dictum:

A omni humana naturā inquit vnitam esse omnem di-
uinitatis substantiam. Ex quibus etiam videtur,
falsum esse, quod ait Vasquez in dicto cap. 4. ni-
mirum, Damas. in illo cap. solum concedere
dictam propositionem addita illa voce Ver-
bi, hoc modo: natura Verbi est incarnata: cum
enim apud Damas. idem significant haec duae pro-
positiones, natura diuina siue diuinitas est in-
carnata; & diuinitas est vnita carni vel huma-
nae naturae; Si posteriorem hanc admittit, hoc
ipso priorem etiam concedit, cum praedicta ta-
men particula (licet verbis quandoque non ex-
primatur) intelligendam, & quatenus opus
fuerit explicandam: Verba itaque illa Damas-
ceni, quae Vasq. allegat ex 11. cap. videlicet:

Quod diuinitas homo facta est, aut incarnata sit, aut
humanitate se induerit, nunquam audiuius, ni-
hil aliud significant, nisi propositiones istas nu-
dè & simpliciter, vt proferuntur acceptas non
esse veras nec vsu receptas, vt ibidē explicat cō-
mentator Clitoveus.

Circa eandem responsionem scito, propositio-
nem illam: Deitas est incarnata, concedi à Bernar-
do in ser. primo de Paschate. August. lib. de fide ad
Petrum c. 2. & lib. primo de Trinitat. cap. septimo,
& 11. & alijs locis. Leone Papa epist. 10. Naz. 1. &
2. Atha. & Cyril. quos refert Damas. lib. 1. tertio
de fide, c. 6. & alijs à Niceta relatis l. 3. Thesauri c.
34. & 35. eandem etiam concedit D. Th. infra q.
3. a. 2. & Gabriel. in 3. dist. 15. q. vnica a. 2. Concl.
4. & 5. Damas. autem lib. 2. de fide c. 11. & Niceta
libro 3. Th. c. 17. & negantes illam nihil aliud in-
tendunt, nisi Deitatem non fuisse incarnatam
per se primò & immediatè; non tamen negant
eam, secundariò & mediatè incarnatam fuisse;
quoniam hoc modo terminata est ad illam as-
sumptio humanitatis. Neq; tamen vt similes ad-
mittendae sunt istae propositiones: Deitas nata est
ex Virgine, passa est & mortua; quia nomen il-
lud abstractum Deitas facit sensum formalem, &
significat ea praedicata conueniri Deitati secun-
dum se: Esse verò incarnatum significat esse ter-
minum assumptionis carnis primum vel se-
cundarium; & hoc secundo modo verum est Dei-
tatem esse incarnatam; quia ratione suppositi se-
cundariò terminat Incarnationem: quod quia
nullam dicit imperfectionem non repugnat Dei-
tati, sicut illi repugnat mori &c. Fulgentius ta-
men propositiones illas concedit, videlicet Dei-
tas est mortua, &c. primò quoniam Ecclesia ca-
nit: in ligno mortua vita fuit. Secundò: quia istae
sunt verae. Deus est passus & mortuus; Deus au-
tem formalissimè est Deitas, sed eius dictum ac-
cipiendum est in sensu identico, sumendo ab-
stractum pro concreto, vt etiam in dicto versu
vsurpat Ecclesia: idem enim sunt realiter in diui-
nis concretum & abstractum.

VALENTIA puncto tertio longam instituit
disputationem aduersus Vbiuistitas, quam vide,
si placet.

ARTICVLVS II.

Vtrum vnio Verbi incarnati sit facta in persona.

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod vnio
Verbi incarnati non sit facta in persona. Perso-
na enim Dei non est aliud à natura ipsius: vt habitum est.
est in primo. Si ergo vnio non est facta in natura, se-
quitur, quod non sit facta in persona.

Præterea, Natura humana non est minoris digni-
tatis in Christo, quam in nobis. Personalitas autem

M. 4. ad di-

Locis supra
ar. 1. in du-
na
se- p. p. q. 3. ar-
tic. 8.

p. p. q. 29.
ar. 3.